

Salvați Copiii România extinde programul anti-bullying în grădinițe și școli: Un elev din doi este victima actelor de amenințare, de umilire sau de violență fizică, iar patru copii din cinci asistă la situații de bullying

București, 28 martie 2024: Un procent covârșitor de elevi - 81% - afirmă că au fost martori ai situațiilor de bullying în școala unde învață, în vreme ce mai mult de un sfert - 28% - dintre respondenți afirmă că, în unitatea de învățământ pe care o frecventează, au asistat cu frecvență ridicată (des și foarte des) la astfel de situații, arată datele celei mai recente anchete derulate de Salvați Copiii România (2022). Procentele sunt mai mari decât cele indicate de studiul Salvați Copiii din anul 2016, când 73% dintre elevi au spus că asistaseră la astfel de situații în școală, iar frecvențele ridicate fuseseră indicate de 22,7% dintre respondenți. În acest context, Salvați Copiii România a extins programul de prevenire a acțiunilor de bullying în grădinițe și școli, considerând că întreaga comunitate poate susține școlile, pentru a facilita funcționarea grupurilor de acțiune antibullying.

Salvați Copiii România a organizat Conferința regională „Dreptul la pauză fără bullying - cooperare și bune practici pentru comunități educaționale sigure” editia a III-a, în colaborare cu Ministerul Educației, în data de 28 martie, la Târgu Mureș, cu participarea reprezentanților din toate instituțiile relevante: primării, prefecturi, inspectorate școlare județene, CJRAE, DGASPC, CCD, DAS, Birou Siguranță Școlară, consiliile județene ale elevilor, reprezentanți ai părinților.

Evenimentul are drept scop crearea contextului pentru o mai bună colaborare a tuturor actorilor responsabili în prevenirea și gestionarea fenomenului de bullying și promovarea modelelor funcționale ale programelor de prevenire a bullyingului, testate de școli și grădinițe cu sprijinul Salvați Copiii.

DATE STATISTICE

Încă din 2016, Salvați Copiii România atrăgea atenția asupra extinderii fenomenului de bullying, dacă nu se iau măsuri complexe pentru reducerea violenței din școli, dând publicității Primul studiu național cu privire la fenomenul de bullying în școlile românești. La finalul anului școlar 2021 - 2022, Salvați Copiii a derulat o consultare online, la care au participat 4449 de elevi, cu vârsta între 10 și 18 ani, utilizând metoda și scenariul folosite în realizarea studiului cu privire la fenomenul de bullying din 2016.

- Aproape jumătate dintre respondenți (49%) afirmă că au fost victime ale bullyingului, în timp ce 1 din 10 spune că s-a aflat des sau foarte des în astfel de situații. Îngrijorătoare este evoluția procentului elevilor care spun că au fost victime ale bullyingului (de la 29% în 2016 la 49% în 2022)
- 81% dintre elevi (peste 4 din 5) afirmă că au fost martori ai situațiilor de bullying în școala unde învață. 28% dintre respondenți afirmă că, în unitatea de învățământ pe care o frecventează, au asistat cu frecvență ridicată (des și foarte des) la astfel de situații.

Procentele sunt mai mari decât cele indicate de studiul Salvați Copiii din anul 2016, când 73% dintre elevi au spus că asistaseră la astfel de situații în școală, iar frecvențele ridicate fuseseră indicate de 22,7% dintre respondenți.

- Rețelele de socializare sunt indicate ca mediu în care copiii asistă frecvent la situații de bullying – 79% dintre respondenți afirmând că au asistat la astfel de situații, în timp ce proporția celor care indică frecvențe ridicate ajunge, în cazul rețelelor de socializare, la 45% din eșantion.
- Peste un sfert dintre elevi (27%) admit că s-au aflat în poziția de autor al actelor de bullying, în schimb proporția celor care admit frecvențe ridicate ale acestui comportament este de doar 2% (rezultate explicabile mai ales prin caracterul dezirabil al întrebării). O creștere față de rezultatele studiului din 2016 se înregistrează și sub acest aspect, dar evoluția nu este nici pe departe la fel de dramatică.

- 84% dintre elevi afirmă că, în situații de bullying, au intervenit activ în sprijinul victimei, peste jumătate (54%) susținând că au adoptat această atitudine des sau foarte des. Remarcăm o ușoară scădere (cu 2 pp) față de rezultatele studiului din 2016.
- Peste trei sferturi dintre respondenți (77%) afirmă că, în situații de bullying, adultul care intervine este profesorul diriginte. Cu o frecvență mai redusă (51%) a fost indicat directorul, urmat de alte cadre didactice (42%), unii elevi (35%), profesorul de serviciu (25%), consilierul școlar (18%), în timp ce 2% dintre respondenți susțin că nimeni nu intervine în astfel de situații.

EVALUAREA CLIMATULUI EDUCAȚIONAL:

Salvați Copiii România a susținut în perioada 2022 – 2024 aproximativ 130 de școli în procesul de înființare sau consolidare a grupului de acțiune antibullying. Primul pas în acest proces îl reprezintă evaluarea climatului școlar pentru fiecare școală prin aplicarea unor chestionare adresate elevilor, cadrelor didactice și părinților.

La aceste chestionare au răspuns 15.345 de elevi, 14.828 de părinți, 1.413 profesori din școli gimnaziale și licee din București, Buzău, Harghita, Cluj, Brașov, Ialomița.

Chiar și în contextul în care aceste chestionare au fost adresate în școli în care au loc activități de prevenire a bullyingului, nevoile care trebuie adresate sunt multiple:

* cultivarea respectului și empatiei:

50% dintre copii consideră că există respect și înțelegerea reciprocă între colegi.

60% dintre părinți confirmă nevoia îmbunătățirii respectului dintre copii, în timp ce 50% dintre profesori au aceeași opinie.

* participarea elevilor la stabilirea regulilor din școală:

76,8% dintre elevi susțin că nu au fost consultați în stabilirea regulilor de la nivelul școlii lor.

22,9% dintre părinți spun că au cunoștință de regulile școlii, fără a fi neapărat implicați în stabilirea lor.

39,5% dintre profesori spun că regulile se stabilesc fără ca elevii să fie consultați.

* considerarea opiniei elevilor cu privire la modul în care se desfășoară orele și alte activități din școală:

Când vine vorba despre includerea propunerilor elevilor în organizarea orelor, atât elevii (80%), cât și părinții (76%) au afirmat că nu simt că opiniile lor sunt integrate în organizarea activităților educaționale de la școală. Aceeași realitate este confirmată chiar și de cadrele didactice (60%), care au afirmat că propunerile elevilor sunt în mică măsură incluse în organizarea orelor sau activităților de la școală.

* suport emoțional din partea cadrelor didactice:

Atunci când vine vorba de susținerea emoțională a elevilor aceștia spun, în proporție de 56,5%, că nu simt suport din partea cadrelor didactice. 46,6% dintre părinți spun că elevii nu primesc suport emoțional din partea profesorilor. 24% dintre profesori spun că nu sunt pregătiți să ofere suport emoțional elevilor.

„Cel mai adesea, comportamentele de tip bullying sunt ascunse de ochii adulților și continuă în absența unor măsuri specifice de intervenție. Așadar, bullyingul are consecințe pentru toată lumea – chiar și pentru aceia care, inițial, nu par implicați. De aceea este importantă implicarea întregii comunități, pe mai multe paliere, pentru ca aceste comportamente să fie prevenite. Bullyingul este problema copiilor, afectează concentrarea și performanța școlară, excluziunea socială și umilințele lasă răni emoționale profunde, dar responsabilitatea setării unui cadru bazat pe toleranță, grijă respect și curaj revine adulților – părinți și profesori”, a explicat Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România.

Note pentru redactori: În 27 mai 2020, prin ordin de ministru, **propunerile Salvați Copiii România privind prevenirea și reducerea fenomenului de bullying în școli au fost incluse în Normele metodologice de aplicare a Legii împotriva violenței psihologice bullying (Ordin nr. 4.343/2020).**ⁱ Acestea au preluat mecanismul de intervenție conceput integral de Salvați Copiii și testat în zeci de unități școlare. Obiectivul esențial al acelor dispoziții legale este de a crea un climat sigur și pozitiv în fiecare unitate de învățământ preuniversitar, astfel încât dreptul la educație al elevilor să fie respectat prin asigurarea unei stări de bine tuturor elevilor. Prin ordinul de ministru 6235/06.09.2023, atribuțiile grupului de acțiune antibullying sunt preluate de Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și a discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității. În actuala formulă, alocarea de resurse pentru prevenire și creșterea gradului de implicare par să cadă în plan secundar.

În școlile în care grupul de acțiune anti-bullying este funcțional, se observă o îmbunătățire a climatului educațional, care se traduce într-o mai bună colaborare a cadrelor didactice cu părinții, astfel elevii primesc același mesaj la școală și acasă. Se simt sprijiniți pentru a deveni mai toleranți și se îndreaptă cu mai mare încredere către adulți atunci când întâmpină situații dificile.

Pentru mai multe informații, persoana de contact:

Cristina Adam, tel. 0744471073, email - cristina.adam@salvaticopiii.ro.

Despre Organizația Salvați Copiii

De 34 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 3.700.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

ⁱ Ministerul Educației, 2020. <https://www.edu.ro/norme-metodologice-de-aplicare-legii-impotriva-violentei-psihologice-bullying-au-fost-publicate>